

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

**Geismar, Justus Moritz von
Coloniæ Agrippinæ, 1691**

Ad tit. XIX. de divortiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

invalidè contraxit ex ignorantia juris vel facti, quando non sperat fructum, aut remedium, difficillimum est, nisi sit periculum damni communis, uti est, quando populus id novit & scandalizatur Bonac. *in verb. matrimonium num. 114.*

Ad num. 5. in princ. adde. Depositiō unius testis asserentis subesse impedimentum inter sponfos, sufficit ad impediendum matrimonium contrahendum, nisi sponsalia præcesserint jurata Gonz. *ad cyp. præterea 12. sup. de sponsalib.*

A D T I T. XIX.

De Divoritiis.

Ad num. 1. in fine adde. Indissolubilitas matrimonii non propriè ex naturali jure descendit; nam in lege propriè naturali DEUS dispensare nequit. Ita D. Thom. Dispensavit autem hac in materia: c. 24 Deuter. Quamvis quidam DEUM id tantum permisisse ajant. Si consummatum sit, ex prima vè DEI. Institutione indissolubile est c. 2. Genes. Quem locum interpretatur Christus apud Matth. c. 19. ob representationem ad Ephes. 5. Laym. *lib. 5. tr. 10. p. 3. c. 6. n. 1. 2.*

Ad num. 2. adde. Ad text. Matth. 19. respondent aliqui, ut refert Sannius *tom. 3. dist. 18. q. 1. n. 5.* periculum nisi non esse exceptivam, sed præcisivam, ut sensus sit: quicumque dimiserit uxorem non fornicariam, vel non ob fornicationem, & aliam duxerit, mœcha-

tur; Christus enim non voluit dicere, quod ob fornicationem solvere quis possit vinculum, sed quod ex nulla causa id liceat, præscindens, an ob fornicationem id liceret, an non; idque ex ea, quod Pharisæi, quibus loquebatur, non erant hujus veritatis capaces.

Ad num. 4. in fin. adde. Matrimonia infidelium elevantur ad rationem Sacramenti per baptismum, innovato consensu. Vide Sannium *tom. 3. dist. 17. quest. 3.*

Si ex conjugibus infidelibus altero ad fidem cōverso, alter maneat infideli. (saltem nisi pacificè cohabitare velit sine contumelia Creatoris) solvitur quoad vinculum, idque ex dispensatione Divina in favorem fidei, ut patet 1. Corin. 7. vers. 15. Busenb. *lib. 6. tr. 6. dub. 3. c. 2.*

Matrimonium ab infidelibus contractum in gradu cognationis ab Ecclesia prohibitum non dissolvitur per baptismum ab ipsis susceptum. Gonz. *ad c. de infidelibus. 4. sup. de consang. & affin.*

Ad num. 13. adde. Si maritus uxoris, vel contrà uxor viri adulterium scias, licet probare nequeat, per se loquendo debitum reddere non tenetur, licet Judex sub excommunicatione præcipiat, quia præceptum Ecclesiæ in falsa præsumptione fundatum in conscientia non obligat. Laym. *lib. 5. tr. 10. p. 3. c. 7.* Sanchez *lib. 10. disp. 12. n. 6.*

Ad num. 18. adde. Busenb. *lib. 6. tr. 6. cap. 2. dub. 3.* admittit aliquando etiam ob oscula &c. Separationem ad tempus fieri posse, ut nocens emendetur.

Ad num. 21. in fine adde. Accusatio

tio de adulterio, si non probetur, dat alteri parti justam causam separationis thori. Trivisianus lib. 1. decis. 61.

Ad num. 24. adde. Conjuges propter alterius crimen non separantur, nisi spiritualiter fornicentur, & tunc eis etiam separatis durat vinculum. Gonz. *ad cap. quæsiuit. 2. h. t.*

Ad num. 27. Busenb. lib. 6. tr. 6. cap. 2. dub. 3. etiam ass. rit. quod non teneatur conjugem conversum recipere, addit saltem ex justitia; nam ex charitate aliquando tenetur, si sit periculum incontinentiæ.

Ad num. 28. in princ. adde. Conjunx non potest sine judicio Ecclesiæ conjugem dimittere, etiam prætextu notoriæ consanguinitatis, & de facto dimissam recipere compellitur. Gonz. *ad cap. Porro. 3. h. t.*

AD TIT. XX.

De Donationibus inter Virum & Uxorem.

A*D num. 3. in fine adde.* Res donata propter nuptias si alienetur à marito consentiente uxore, dum alia bona ipse obtinet, præcipuè post transcursum temporis, ab uxore repeti non potest. Gonz. *ad cap. 4. sup. de Empt. & Vend.*

Soluto matrimonio ex causa licita dos restituenda est uxori. Gonz. *ad cap. mulieres. 1. h. t.*

Judex delegatus, qui cognovit de causa matrimonii, de dote etiam pronuntiare valet. Gonz. *ad cap. plerumque. 4. h. t.*

Donatio propter nuptias, si nuptiæ, quia incestuose, nullæ declarentur. à marito repeti potest, nec lucro uxoris cedit. Gonz. *ad cap. etsi necesse. 5. h. t.*

Usufructus in dotem datus, vel donatio propter nuptias, finitur mortis dantis, nec amplius remanet penes accipientem. Gonz. *ad cap. nuper. 6. h. t.*

Maritus inops dotem sibi promissam petens, cautionem qualem qualem præstare debet, aliàs dos deponetur penes mercatorem. Gonz. *ad cap. Per vestras. 7. h. t.*

AD TIT. XXI.

De secundis nuptiis.

Ad nu. 4. in fine adde. Utrum propter verosimilem præsumptionem & probabilem credendi causam intercessisse mortem mariti, concessam sit mulieri ad secundas transire nuptias? Respondetur esse, & Confessarius in foro interno concedere potest, & Judex post contractas nuptias eam separare non potest. *Can. Cum per bellicã. 3. q. 1.* Ratio, quia in moralibus sufficit probabilissima opinio & non requiritur certa. Ipse tamen Judex transcendendi licentiam dare nequit, quia Canones hoc casu requirunt certitudinem. *cap. Dominus. h. t. cap. in presentia de sponsalib.*

Objic. cap. quoniam. §. porro. Ut lite non contelt. Respondet Abbas textum loqui de verosimili morte conjugis dubis. id est. de quo dubitabatur an esset conjunx. *Laym. lib. 5. tract. 10. q. 3. c. 2. n. 2. in fine.*

Uxor